

Beszámoló a „Termelékenység-növelési módszerek” című szemináriumról

(Eger, 1985)

A Híradástechnikai Tudományos Egyesület Gyöngyösi Szervezete az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság támogatásával, elsőként 1978-ban rendezte meg a „Termelékenység-növelési módszerek az elektronikai alkatrészek gyártásában” című szemináriumot. Az első szeminárium résztvevői egyetértettek abban, hogy szükséges hasonló témakörből további rendezvényeket szervezni, ezért 1980-ban, illetve 1982-ben ismét megrendezték a TERMO-t.

Ily módon a mostani szeminárium már szerény hagyományokkal és értékelhető eredményekkel is rendelkezett.

A választott téma az elmúlt évek során nem vesztett jelentőségéből, sőt a termelési és értékesítési feltételek ismert irányú változása miatt a termelékenység népgazdaságunk egyik kulcskérdésévé vált.

A termelékenység ma a gazdasági élet leggyakrabban használt fogalmának egyike. Naponta olvashatunk az újságok első oldalain azokról a valós sikerekről, amelyeket a gazdasági élet valamely területén, a népgazdaság egy-egy ágazatában vállalatunk elérték, önerőből, vagy bevált külföldi technológiák átvételével. De ugyanazoknak a folyóiratoknak hátsó oldalain felfedezheti a figyelmes olvasó, vagy az érdeklődő szakember azokat az összehasonlításokat, amelyek el- vagy lemaradásunkat mutatják. Mert gazdasági életünk valóságát ma éppen a *kettőség* jellemzi: egyfelől általánosságban a munka termelékenységének közepes szintje, másfelől azok az egyedi kiemelkedő eredmények, amelyek az átlag növekedését segítik elő.

Ma a fejlett ipari országok termelékenysége 30 ezer dollár/fő/év körüli, nálunk egy az élménybe tartozó gépipari nagyvállalatnál 10 ezer dollár/fő/év, ez az érték.

A velünk sok tekintetben összehasonlítható szomszédunk Ausztria termelékenysége kétszeresére tehető a miénknek, de a KGST-országok között is az utolsó harmadban foglalunk helyet. És a már említett kivételes egyedi sikerek ellenére, az olló sajnos tovább nyílik, elmaradásunk fokozódik.

Az AEG Telefunken elektronikai alkatrész ágazatában például 1200 dolgozó közel 800 millió diszkrét félvezetőt termel, nálunk ugyanennyi a tizedrésztét.

Az ilyen, és ehhez hasonló vélekedések, vagy sommás megállapítások is mutatják, hogy a termelékenység kérdése közvéleményünket élesen foglalkoztatja. Nem túlzás tehát az a megállapítás, hogy a munkatermelékenység az utóbbi években társadalmi ügyé, politikai kérdéssé váh.

Kádár János elvtárs a XIII. kongresszus vita-összefoglalójában így fogalmazott:

„A gazdasági építés kulcskérdése mindenütt a műszaki fejlődés előmozdítása és a munka termelékenységének emelése. A dolognak természetesen több összetevője van, nem sorolom őket, ismertek. Egy valamiről azonban külön is kell szólnom: ha a műszaki fejlődés területén előre akarunk jutni, megfelelő figyelmet kell fordítani az oktatásra, a képzésre. Mindenkit azon a szinten képezzünk ki, amelyet a munkája kíván. Van, akinek elég egy tanfolyam, másoknak tudományos felkészültséget kell adni. De általános követelményként tartuk szem előtt, hogy nekünk már a holnap technikáját is meg kell tanítanunk, hiszen előtérbe kerül az energetika, az elektronika, a biotechnika és sok más modern ágazat.”

Mindezek alapján határozott úgy a Rendező Bizottság, hogy ismét lehetőséget nyújt a szakemberek találkozására és közvetlen ta-

pasztalatszeréjére e szeminárium keretében. A rendezvény kiemelt célja a termelékenység-növelési módszerek tapasztalatszeréje, jó értelemben vett módszertani börze, melynek középpontjában az *egy mástól való tanulás áll*.

Ezért ebben az esztendőben célszerűnek látszott kiterjeszteni a szeminárium témakörét. Az előző szemináriumok kizárólag az elektronika alkalmazásával létrejövő termelékenység-növelő módszerekkel foglalkoztak. Most a mezőgazdaság területén kísérelték meg a felmérést a szeminárium résztvevői, hogy a következő években más területen is folytathassák bizonyára értékesíthető tapasztalatot adó vizsgálódásukat. Jó alkalomnak tűnt a rendezvény arra is, hogy eddig ismeretlen területek problémáit megismerjék, és a közös nyelvi segítségével a megoldást elősegítsék.

A szeminárium rendezősege igyekezett olyan programot összeállítani az elhangzó előadásokat úgy válogatni, hogy jellegzetes keresztmetszetet adjanak a különböző ágazatokban elérhető termelékenység-növelő módszerekről. Ezt érzékeltetik az alábbi előadáscímek is:

Antal Zoltán (IM): Termelékenységi tartalékok a magyar iparban; **Dr. Szalay György (GATEKI):** A növénynevelés jelentősége a munkatermelékenység szempontjából; **Józsa Tamás (VILATI):** Számítógéppel támogatott szükséglet számítás a VILATI egri gyárban; **Várallyay Iván (MEV):** Elektronika és termelékenység; **Molnár Imre (FSZGY):** Automatizálás hatása a termelékenységre; **Keresztessy Ferenc (Egri Dohánygyár):** Termelékenység-növelés szervezési módszerekkel az Egri Dohánygyárban; **Mészáros Gyula (MEV):** Jelenségek a világ félvezető gyártásában, Szerelés automatizálás, új technológiák; **Dr. Ládi István (EMÁSZ):** Északmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat termelékenység-növelő tevékenysége; **Lapos Lajos—Laborczy György (GHV):** A karbantartási munka termelékenységének növelése Maynard-UMS módszer alkalmazásával; **Szabó József (MEV):** Termelékenység növelése ipari robotok gyártásában és alkalmazásával.

Különösen jól sikerült az a kerekasztalvita, amelyet az ipar és mezőgazdaság elismert szakemberei vezettek. Az összegyűlt szakemberek saját tapasztalataik vitathatatlan erejével tárták fel a termelékenységi tartalékok forrásait: a viszonylagos tőkehiányt, a műszaki fejlődés megtorpanását és az emberi tényező meghatározó szerepét. Egyetértettek abban, hogy a jelen helyzetben az ember szerepe a termelékenység növelésében felértékelődött, és kutatnunk kell azokat a módszereket, amelyek viszonylag csekély befektetéssel érzékelhető eredményt hoznak. Ily módszernek ítéhető a szervezés, de különös hangsúlyt kapott a népgazdaság elektronizációja. A számítógépes információ feldolgozás és terelésirányítás pedig olyan általános módszernek bizonyult, amely a népgazdaság minden ágazatában, így a mezőgazdaságban is figyelemreméltó eredményt produkál. A résztvevők úgy ítélték meg, hogy a nem tőkeigényes módszerekkel így az elektronizációval és szervezési módszerekkel elérhető termelékenység-növelés 15—17% között lehetséges.

A résztvevők hangsúlyt adtak annak a meggyőződésüknek, hogy a rendezvény sikeresen járult hozzá a termelékenység-növelési módszerek feltáráshoz, és a szakemberek hasznos tapasztalatok birtokába jutottak.

Dr. Mátrai Géza